

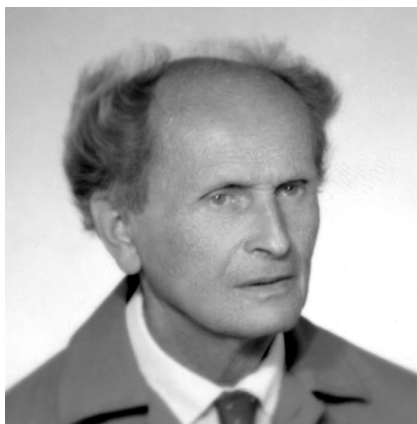
Významné osobnosti naší univerzity

Antonín Friedl

(13. 6. 1890 Mirošov v Čechách – 5. 11. 1975 Praha)

V letošním roce uplynulo šedesát let od smrti významného českého historika umění a někdejšího profesora Masarykovy univerzity Antonína Friedla.

Antonín Friedl se narodil v Mirošově u Rokycan a gymnázium studoval v Plzni, kde získával své první zkušenosti ve spolupráci s tamním muzeem a Kruhem přátel starožitností. Významnou roli ve stejné době sehrálo rovněž setkání s grafikem Janem Konůpkem, který tehdy působil na uměleckoprůmyslové škole v Plzni. Roku 1912 odešel Friedl do Prahy, neboť mu Zdeněk Wirth nabídl pozici sekretáře v Klubu za starou Prahu. Ke studiu na vysoké škole se Antonín Friedl dostal až po druhé světové válce, kdy musel nastoupit vojenskou službu. Almou mater se mu v poválečných letech stala Karlova univerzita v Praze, kde se věnoval klasické archeologii pod vedením profesora H. Vysokého a dějinám umění pod vedením prof. K. Chytila. Na Ústavu dějin umění brzy získal post asistenta profesora Chytila, v roce 1921 získal dvouleté stipendium v Berlíně, čehož využil pro studium předrománské a románské knižní malby. Zaměřil se zejména na podrobný výzkum rukopisu Gumpoldovy legendy, uložené ve sbírkách Herzog August Bibliothek ve Wolfenbüttelu. Ve studiu rukopisů pokračoval i nadále, a to z pověření sestavit soupis českých rukopisů v zahraničních fondech. Následovaly cesty do Paříže, Švédska a Itálie: ve Stockholmu se jeho pozornost obrátila zejména k Olo-mouckému horologii a slavnému Codexu gigas. Veškeré poznatky o studovaných

rukopisných památkách zúročoval v průběhu dvacátých let při publikování četných vědeckých studií (*Illuminace Gumpoldovy legendy o sv. Václavu; Hildebert a Everwin, románští malíři; Lekcionář Arnolda Mišeňského*). Ve vatikánské knihovně upoutal Friedla rukopis kodexu Jana z Jenštejna z konce 14. století a ve výzkumu knižních památek tohoto období pokračoval i později, což korunovala monografie *Malíři královny Alžběty* z roku 1930.

Roku 1930 začal Antonín Friedl pracovat ve Fotoměřickém ústavu v Praze, přičemž v letech 1939–1952 vykonával funkci jeho ředitele. V roce 1952 z této pozice přešel do Ústavu teorie a dějin umění Československé akademie věd. Zároveň od třicátých let spojil svou kariéru také s brněnskou univerzitou. Nejprve tu začal působit jako soukromý docent, v roce 1935 se habilitoval spisem *Pasionál mistrů vysebrodských*. Po pauze válečného

období se pak při znovuootevření vysokých škol stal jedním ze tří pedagogů, kteří znovuoobnovili výuku dějin umění v Brně. Při obnoveném řízení byl v roce 1957 jmenován docentem a později také profesorem.

Stejně jako se profesní profil Antonína Friedla po válce rozšiřoval, vzrůstalo pole jeho badatelských aktivit a oblastí jeho zájmu. K řešené problematice knižní malby připojil studium středověkého nástěnného malířství, konkrétně malbu lucemburské éry a malby znojemské rotundy. Podrobný výzkum maleb na Karlštejně, v Emauzích, jakož i díla mistra Theodorika vedl k publikování tří obsažných monografií: *Mistr karlštejnské apokalypsy* (1950), *Mikuláš Wurmser, mistr královských portrétů na Karlštejně* (1956)

a *Magister Theodoricus, problém jeho malířského slohu* (1956). Výsledky svého bádání o malířském cyklu znojemské rotundy poté Friedl resumoval ve studiích nazvaných *Nový pohled na hradní rotundu ve Znojmě a její přemyslovskou genealogii* (1952) a *Přemyslovci ve Znojmě. Ikografie posvátného oráče v českém mythu* (1966).

Antonín Friedl však odborně nezůstával pouze u medievistiky, ale čile se zajímal o soudobou výtvarnou scénu, a to mimo jiné proto, že jej s mnoha předními umělci poutaly přátelské vazby. Jako kritik soudobého umění vydával studie o Janu Zrzavém, Hugo Boettingerovi či Janu Kohnpřkovi.

R. Nokkala Miltová

Devadesát let od narození Jiřího Cetla (31. 12. 1925 – 22. 7. 2002)

Letos na Silvestra by prof. dr. Jiří Cetl, DrSc., významný představitel nejen brněnské, ale i československé filozofie, oslavil devadesátku.

Pocházel z učitelské rodiny. Narodil se 31. 12. 1925 v Brně, maturoval v roce 1944 na reálném gymnáziu v Brně-Husovicích, byl totálně nasazen jako pomocný dělník a v letech 1945–1950 studoval na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně filozofii a češtinu. Doktorát získal v roce 1950 na základě disertace *Čistě umění a tendence*. Vyhraněný smysl pro estetiku a estetično si uchoval po celý život – projevoval se jak v jeho zájmu o umění, ve kterém nacházel inspiraci a témata pro filozofii, tak v literární formě jeho prací.

Od roku 1949 působil na katedře filozofie brněnské filozofické fakulty, v letech 1970–1990 jako její vedoucí.